Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради

12.02.2026

м. Чернігів, 2026 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 12.02.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали наступні члени групи НПМ:

Гиря Марина Володимирівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Шумна Лариса Петрівна, представник Уповноваженого у Чернігівській області;

Шумська Наталія Олександрівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Гриненки, буд. 1, с. Курінь, Ніжинський р-н, Чернігівська обл., 16544.

Керівництво:

Яненко Олена Олександрівна – директор комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради (далі – Центр).

Сунка Світлана Іванівна – завідувач відділення.

Відповідно до Положення про відділення, затверджене директором Центру 24.12.2020 та погодженого головою Бахмацької міської ради 24.12.2020, відділення є структурним підрозділом Центру, що надає соціальні послуги особам, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності.

Відділення утворюється та ліквідується Бахмацькою міською радою в порядку, передбаченому чинним законодавством з урахуванням потреб Бахмацької міської територіальної громади і належить до сфери управління Центру.

Заклад розрахований на проживання 30 осіб. На день відвідування до відділення зараховано 23 особи (6 чоловіків та 17 жінок), з них: 10 осіб з інвалідністю, 8 – ліжкових хворих, 1 – з числа внутрішньо переміщених осіб, 2 особи користуються кріслами колісними.

До відділення громадяни приймаються на підставі рішення уповноваженого органу Бахмацької міської ради про надання соціальних послуг.

У закладі всі підопічні перебувають на повному державному утриманні з відрахуванням 75% пенсії.

Заклад включений до Реєстру надавачів та отримувачів соціальних послуг як надавач послуг стаціонарного догляду.

Відділення функціонує з 04.01.2021, загальна площа будівлі становить 351,5 м^2 . Заклад розташований у одноповерховій будівлі колишньої школи (фото 1). Матеріально-технічна база відділення включає 8 житлових приміщень, допоміжні приміщення, їдальню, харчоблок, складське приміщення, медичний кабінет, який одночасно використовується як робоче місце завідувача відділення, фоє та санітарно-гігієнічну кімнату.

Будівля відділення забезпечена централізованим водопостачанням, водовідведенням та бойлером для підігріву води.

Обслуговування отримувачів соціальної послуги відповідно до штатного розпису здійснюють, зокрема: завідувач відділення – 1 шт. од; сестра медична без категорії – 1 шт. од; молодша медична сестра з догляду за хворими – 8 шт. од.; кухар – 2 шт. од.; підсобний робітник – 1 шт. од; робітник з комплексного обслуговування і ремонту будинків – 1 шт. од., машиніст із прання та ремонту спецодягу – 1 шт. од.

Залишаються вакантними посади: підсобний робітник – 1 шт. од; робітник з комплексного обслуговування і ремонту будинків – 0,5 шт. од.

Відповідно до затверджених посадових інструкцій медичних працівників до функціональних обов’язків медичного персоналу включено пункти про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

Найчисельнішу вікову категорію становлять підопічні від 70 до 90 років – 13 осіб; віком від 50 до 70 років – 7 осіб; дві особи віком 37 та 49 років; віком від 90 років – 3 особи (одна особа 90 років, дві особи 95 років).

Протягом 2025 року у закладі померло 9 підопічних. У 2026 році станом на день відвідування випадків смерті підопічних не зафіксовано. Фактів насильницької смерті не встановлено. Основною причиною смерті підопічних здебільшого є хронічна серцева недостатність.

На утримання закладу кошторисом затверджено 3 876,5 тис. грн на 2025 рік та 5000,0 тис. грн на 2026 рік.

Закладом укладено з комунальним некомерційним підприємством «Бахмацький міський центр первинної медико-санітарної допомоги» Бахмацької міської ради договір про безоплатне надання медичних послуг від 28.04.2025.

Територія закладу огороджена. На подвір’ї встановлено лавки, розміщені у затінених місцях під деревами, а також облаштовано криту альтанку (фото 2).

Підопічні вільно пересуваються територією закладу, а також мають можливість здійснювати самостійні прогулянки за межами відділення.

Жінки й чоловіки проживають окремо.

Вікна у кімнатах відділення не заґратовані.

З кожним з підопічних укладено договір про надання соціальних послуг.

Постільна білизна, рушники та одяг замінюються щотижнево. Ліжковим хворим заміна білизни та одягу здійснюється за потреби.

У закладі наявні санітарна кімната з душем та два санвузла, пристосовані для потреб осіб з інвалідністю. У житлових кімнатах встановлено переносні стільці – туалети для підопічних із обмеженою рухливістю (фото 3, 4).

За інформацією, наданою Центром, заклад у достатній кількості забезпечено одягом, взуттям, санітарно-гігієнічними засобами.

На чергуванні у відділенні з отримувачами соціальної послуги залишається дві молодші медичні сестри.

У закладі організовано чотириразове харчування. Добові витрати на харчування отримувача соціальної послуги становлять 86,90 грн, а середня сума витрат на одного підопічного в день складає 396,38 грн.

Відповідно до наказу начальника Головного управління Держпродспоживслужби в Чернігівській області від 11.04.2025 № 264 закладом вжито вичерпних заходів щодо державної реєстрації потужностей з виробництва або обігу харчових продуктів.

Згідно з результатами санітарно-мікробіологічного дослідження питної води від 12.09.2025 № 126/767, проведеного Бахмацьким відділенням Ніжинського міськрайонного відділу ДУ «Чернігівський обласний центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України», якість питної води відповідає вимогам Державних санітарних норм і правил 2.2.4.171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною».

Приміщення харчоблоку перебуває в належному санітарно-гігієнічному стані (фото 5, 6). Робочі поверхні та посуд чисті. Працівники, які залучені до робіт у харчоблоці, вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

Відповідно до вимог Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» отримувачами соціальної послуги укладено (підписано) декларації з лікарем, який надає первинну медичну допомогу. Витрати закладу на медикаменти на одну особу в день складають 15,90 грн.

У коридорах та фоє наявні вогнегасники, що забезпечують можливість оперативного реагування у разі виникнення пожежі.

У коридорі відділення наявний стенд з інформацією про права і обов'язки отримувача соціальної послуги, про національну гарячу лінію для отримувачів соціальної послуги, адреси та телефони посадових осіб (зокрема й Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини) та гарячих ліній, на які вони можуть звертатись у разі порушення їх прав та інтересів (фото 7).

Відповідно до статті 14 Закону України «Про безоплатну правничу допомогу» відділенням налагоджена співпраця з місцевим центром з надання безоплатної правничої допомоги.

Під час відвідування підопічні мали доглянутий зовнішній вигляд, були охайно одягнені, відкриті та зацікавлені у спілкуванні.

Група НПМ провела особисте конфіденційне спілкування з усіма отримувачами соціальної послуги, а також ознайомилась з особовими справами отримувачів соціальних послуг, оглянула житлові та допоміжні приміщення. Скарг на неналежне поводження від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також підопічні повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Окрім того, у ході відвідування групою НПМ встановлено, що у закладі проживає жінка з числа внутрішньо переміщених осіб, яка є особою з інвалідністю 1 групи та пересувається за допомогою крісла колісного. За наявності відповідних умов вона могла б брати участь у реалізації програми «Гроші ходять за людиною». Дана програма передбачає надання послуг підтриманого проживання або стаціонарного догляду для внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю та людей похилого віку, які потребують догляду.

Такі особи можуть отримати фінансування для оплати послуг догляду. Держава перераховує кошти організації, що забезпечує догляд, як у стаціонарному, так і у форматі підтриманого проживання.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування закладу групою НПМ здійснено 05.09.2025, за результатами якого виявлено порушення прав: на життя та безпеку; на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання; на охорону здоров’я та медичну допомогу; на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло; на повагу до приватного і сімейного життя; на вільний розвиток своєї особистості; осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення; на свободу думки, совісті та релігії; на ефективні засоби юридичного захисту.

За результатами попереднього відвідування надано такі рекомендації.

1. Чернігівській обласній військовій адміністрації:

забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

2. Ніжинській районній військовій адміністрації:

вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

3. Бахмацькій міській раді:

передбачити фінансування на:

облаштування відділення укриттям;

облаштування приміщень відділення відповідно до Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018);

забезпечення відділення необхідним твердим інвентарем відповідно до Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем громадян похилого віку, інвалідів та дітей-інвалідів в інтернатних установах та територіальних центрах соціального обслуговування (надання соціальних послуг) системи соціального захисту населення, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 19.08.2015 № 857 (далі – Мінімальні норми);

покращення раціону харчування.

4. Комунальній установі «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради забезпечити:

вжиття невідкладних заходів щодо усунення порушень прав підопічних;

належне поводження персоналу з підопічними та проведення системної просвітницької роботи з підвищення професійної компетентності працівників;

дотримання безпекових заходів при оголошенні сигналу «Повітряна тривога»;

забезпечити вільний доступ підопічних до питної води;

ведення медичної документації відповідно до вимог законодавства;

належне маркування та роздільне зберігання продуктів харчування, а також дотримання натуральних добових норм харчування;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах та дотримання приватності;

облаштування житлових кімнат з лежачими підопічними ширмами для забезпечення приватності під час гігієнічних процедур;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-40:2018 щодо створення умов для вільного та безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших підопічних до житлових кімнат та приміщень закладу;

створення умов для прогулянок на свіжому повітрі та вільного пересування маломобільних осіб, що сприятиме їх соціальній інтеграції та підтримці зв’язку із зовнішнім середовищем;

додержання Мінімальних норм забезпечення предметами, матеріалами та інвентарем підопічних;

облаштування карантинної кімнати, кімнати відвідування та молитовного простору;

проведення поточного ремонту приміщень та реконструкції дверних прорізів у прохідних кімнатах;

контроль за термінами придатності ліків та медичних препаратів;

належне маркування продуктів та дотримання правил товарного сусідства у холодильних і морозильній камерах;

персоналізацію одягу та взуття підопічних;

належне використання отриманої гуманітарної допомоги відповідно до її призначення;

денну зайнятість та дозвілля підопічних;

налагодження співпраці зі Східним міжрегіональним центром з надання безоплатної правової допомоги;

вжиття заходів для проведення дезінсекції приміщень, зокрема житлових кімнат, з метою повного знищення тарганів, а також забезпечити регулярний санітарно-гігієнічний контроль і профілактичні обробки, щоб запобігти повторному їх появленню;

розглянути можливість щодо участі відділення в експериментальному проєкті з організації надання ВПО похилого віку, особам з інвалідністю соціальної послуги стаціонарного догляду за принципом «гроші ходять за людиною» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.09.2024 № 888 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною».

Під час повторного відвідування 12.02.2026 встановлено, що попередні рекомендації виконано частково, зокрема у відділенні розроблено безпекові заходи під час оголошення сигналу «Повітряна тривога!», де враховано рекомендації представників Головного управління ДСНС України в Чернігівській області, зокрема «правило двох стін». Із заходами ознайомлено працівників і підопічних відділення та встановлено контроль за їх дотриманням.

У відділенні забезпечено збалансоване харчування відповідно до натуральних добових норм харчування, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324. В раціон підопічних додано свіжі овочі та фрукти відповідно до сезону, введено кисломолочні продукти.

Забезпечено контроль за зберіганням лікарських засобів згідно термінів придатності. Житлові кімнати підопічних обладнані твердим інвентарем. Згідно договору від 06.10.2025 № 213 додатково придбано 20 тумб приліжкових.

ТОВ «Українська медична протиепідемічна компанія – 1» проведено додаткову дезінсекцію усіх приміщень відділення згідно договору від 03.02.2025. Пандус при вході до закладу облаштовано шорстким покриттям. На вхідних сходах поновлено маркування у вигляді попереджувальних контрастних смуг.

ІІ. ФАКТИ ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У ході відвідування встановлено, що в закладі відсутні захисні споруди (укриття) та будь-які обладнані приміщення, які мають забезпечувати можливість безпечного перебування підопічних у разі оголошення повітряної

тривоги, що не відповідає вимогам пункту 7 розділу XVII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 (далі – Державний стандарт), та абзацу другому підпункту 2 пункту 5 Критеріїв діяльності надавачів соціальних послуг, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 185.

Право на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження (стаття 28 Конституції України, стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

2. Під час відвідування встановлено, що кімната, у якій проживають двоє підопічних, здатних самостійно пересуватися, та двоє ліжкових хворих, замикається на засув із зовнішнього боку.

Таке ставлення до підопічних може розцінюватися як жорстоке або таке, що принижує гідність, поводження або покарання у розумінні статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (фото 8).

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, статті 283 та 284 Цивільного кодексу України).

3. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що медична сестра перебувала у відпустці, а її обов'язки не були покладені на іншого медичного працівника. Фактично видача ліків здійснювалася завідуючою відділенням та іншими працівниками, які не мають медичної освіти.

За час складання звіту цей недолік було усунуто. Відповідно до наказу комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради від 13.02.2026 № 01.1-04/14 прийнято на роботу громадянку Р. на 0,5 ставки посадового окладу сестри медичної відділення на період відпустки основного працівника І.

4. Через брак приміщень у відділенні відсутня карантинна кімната. Крім того, відсутність умов для своєчасної ізоляції осіб, хворих на інфекційні захворювання, з метою попередження поширення інфекцій серед підопічних та персоналу порушують вимоги Заходів та Засобів щодо попередження інфікування при проведенні догляду за пацієнтами, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які обов'язкові для всіх закладів, що надають соціальні послуги незалежно від форми власності та підпорядкування.

5. Закладом не забезпечено право на належне медичне обстеження та охорону здоров'я підопічних. Зокрема, під час спілкування з підопічною М, 19.05.1968 р.н., особи з інвалідністю 3 групи, групою НПМ зафіксовано її пригнічений стан та відсторонення від оточуючих (жінка проживає у кімнаті

№ 7, саме в цій кімнаті було зафіксовано ізоляцію підопічних зовнішніми засувами).

Попри наявність такого негативного психоемоційного стану підопічної, у її медичній картці відсутні записи щодо огляду лікарем-психіатром чи психотерапевтом. Хоча у довідці до акту огляду медико-соціальною експертною комісією від 05.02.2020 у висновку про умови та характер праці вказано: «протипоказані фізичні та психоемоційні перенапруження».

Відповідно Державного стандарту одним з обов'язків надавача послуг є спостереження за станом здоров'я підопічних та організація надання їм медичної допомоги. Відсутність ініціювання огляду спеціалістом у даному випадку свідчить про неналежний медичний контроль за станом здоров'я підопічної, що унеможливлює надання їй належного догляду, безпечного середовища, а також призводить до порушення права на охорону здоров'я.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє харчування, одяг, житло (стаття 48 Конституції України).

6. У порушення Мінімальних норм у кімнатах підопічних відсутні приліжкові килимки, частина підопічних не забезпечена твердим інвентарем, зокрема у кімнатах недостатня кількість стільців.

За час складання звіту закладом було повідомлено про придбання приліжкових килимів для підопічних (фото 9).

7. У житловій кімнаті, їдальні та фоє виявлено плісняву на підвіконнях та відкосах, що становить загрозу для здоров'я підопічних. Поширення грибка свідчить про неналежне утримання приміщень та порушення санітарно-гігієнічних норм.

За час складання звіту адміністрацією закладу повідомлено про вжиття заходів щодо усунення плісняви на вікнах, які були оброблені дезінфекційними засобами (фото 10, 11).

8. Всупереч пункту 2 розділу X Державного стандарту під час відвідування групою НПМ встановлено, що у період відключень електроенергії в закладі припиняється опалення приміщень та водопостачання, у тому числі в туалетних кімнатах. При цьому в закладі наявний генератор, однак його не вмикають з міркувань економії.

Також зафіксовано температуру повітря в житлових кімнатах на рівні 17°С, а у фоє 14°С, що суперечить пункту 8.2.6 ДБН В.2.2-18:2007 (фото 12, 13).

Зазначені обставини свідчать про неналежне забезпечення безперервності надання соціальної послуги стаціонарного догляду та створює ризики для життя та здоров'я підопічних, зокрема осіб похилого віку та ліжкових хворих.

9. Групою НПМ було встановлено, що підопічні протягом чотирьох місяців не отримували молочні продукти. Причиною цього стало несвоєчасне укладення договору на постачання молочної продукції. Так, відповідно до видаткової накладної від 10.09.2025 № ЦЮЧБ0014822, остання поставка молока

ультрапастеризованого жирністю 2,5 % була здійснена 10.09.2025. Водночас договір про закупівлю товарів на постачання молока ультрапастеризованого жирністю 2,5 % та вершків укладено лише 16.01.2026.

Таким чином, у період з вересня 2025 року по січень 2026 року підопічні закладу фактично були позбавлені можливості отримувати молочні продукти у складі харчування, що може свідчити про неналежну організацію забезпечення підопічних повноцінним та збалансованим харчуванням.

Зазначене не відповідає вимогам Натуральних добових норм харчування в інтернатних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, вищих навчальних закладах I-II рівня акредитації сфери управління Міністерства соціальної політики України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 324 (далі – Добові норми).

Порушення права на повагу до приватного сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України)

10. Через брак приміщень в закладі відсутня кімната для відвідувачів. Підопічні зустрічаються з родичами та відвідувачами в місцях загального користування або в житлових кімнатах, що порушує право підопічних на конфіденційне спілкування.

11. Групою НПМ встановлено, що одяг, взуття, постільна білизна та інший м’який інвентар промарковано частково, тобто закріплено за підопічними не в повному обсязі. Зазначене створює умови, за яких після прання підопічні використовують речі один одного, зокрема, натільну білизну.

12. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички.

Однак, групою НПМ встановлено, що попри наявність у житлових кімнатах ширм, фактично вони не використовуються під час здійснення заходів особистого догляду (переодягання, проведення гігієнічних процедур, заміни засобів догляду тощо) (фото 14, 15).

Під час спілкування з підопічними з’ясовано, що окремі з них навіть не обізнані щодо призначення ширм та не знають, з якою метою вони встановлені у кімнатах. Це свідчить про формальний підхід адміністрації до забезпечення права підопічних на повагу до приватності та людської гідності.

Таким чином, наявність ширм без їх фактичного використання не забезпечує дотримання вимог Державного стандарту та свідчить про порушення права отримувачів соціальних послуг на приватність.

13. У ванній кімнаті отримувачів соціальних послуг вікно незатоноване, чим порушується право на приватність.

Даний недолік після наданих рекомендацій групи НПМ було усунуто на наступний день, що підтверджується відповідним фото (фото 16, 17).

14. Під час відвідування встановлено, що підопічні позбавлені можливості самостійно користуватися пультом дистанційного керування телевізором під час перегляду телепередач. Контроль за керуванням телевізором здійснює виключно персонал, що обмежує право підопічних на вільний вибір інформаційного контенту та знижує рівень їхнього емоційного комфорту та автономності. Така практика суперечить принципам гідного ставлення та створення комфортного середовища для осіб, які перебувають у закладі.

Згідно зі статтею 8 Європейської конвенції з прав людини, кожна особа має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, свого дому і кореспонденції. Це включає право на особисту автономію та вибір інформаційного контенту без необґрунтованого втручання з боку держави чи інших осіб, зокрема, право на свободу доступу до інформації.

15. Під час спілкування з групою НПМ деякі підопічні зауважили, що працівники закладу під час виконання своїх обов'язків з надання соціальних послуг не стукають в двері, коли заходять до кімнати підопічних. Водночас відповідно до пункту 9 Переліку соціальних послуг, умов та порядку їх надання структурними підрозділами територіального центру соціального обслуговування (надання соціальних послуг), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417, працівники територіального центру, які здійснюють надання соціальних послуг, зобов'язані сумлінно ставитися до виконання своїх обов'язків, поважати гідність громадян, не допускати негуманних і дискримінаційних дій щодо громадян, яких вони обслуговують, зберігати в таємниці інформацію, отриману під час виконання своїх службових обов'язків, а також інформацію, що може бути використана проти зазначених громадян.

16. Під час відвідування було виявлено, що у відділенні є три прохідні кімнати. В одній кімнаті мешкають 4 чоловіки, а в інших двох – по 2 жінки. Така організація житлового простору не забезпечує належного рівня приватності, особистої безпеки та психологічного комфорту підопічних. Постійний рух сторонніх осіб через житлові кімнати порушує право мешканців на повагу до їхнього приватного та сімейного життя, унеможливлює усамітнення, створює відчуття дискомфорту та залежності від сторонньої присутності.

Порушення права на вільний розвиток своєї особистості (стаття 23 Конституції України).

17. Відповідно до статті 23 Конституції України, кожна людина має право на вільний розвиток своєї особистості, якщо при цьому не порушуються права і свободи інших осіб, та має обов'язки перед суспільством, у якому забезпечується вільний і всебічний розвиток її особистості.

Під час відвідування закладу встановлено, що підопічні перебували без будь-якого дозвілля, просто сидячи у фоє та кімнатах. У приміщенні встановлено телевізор для спільного перегляду, однак цього недостатньо для забезпечення повноцінного розвитку та соціальної взаємодії мешканців закладу.

Відсутність організованого дозвілля негативно впливає на психоемоційний стан підопічних, сприяє соціальній ізоляції та знижує рівень їхньої життєвої активності. Забезпечення лише пасивного перегляду телевізійних програм не може вважатися достатнім заходом для реалізації права осіб на вільний розвиток особистості та підтримання належної якості життя.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 9 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

18. У закладі не проводяться реабілітаційні заходи, що є порушенням вимог Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні». Під час відвідування групою НПМ встановлено, що у 9 осіб з інвалідністю відсутні Індивідуальні програми реабілітації (далі – ІПР).

До групи НПМ звернувся підопічний І, особа з інвалідністю 1 групи, щодо виконання його індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю у відповідності до індивідуальних потреб та необхідності забезпечення його кріслом колісним з електроприводом.

Додатком 3 до Державного стандарту передбачено основні заходи, що складають зміст соціальної послуги стаціонарного догляду – надання реабілітаційних послуг відповідно до індивідуальних програм реабілітації і які передбачають: нагляд і допомогу під час проведення реабілітаційних заходів, у тому числі трудової реабілітації; сприяння в отриманні технічних та інших засобів реабілітації; навчання та вироблення практичних навичок самостійного користування технічними та іншими засобами реабілітації; сприяння в організації звернень до реабілітаційних установ з метою отримання реабілітаційних послуг; сприяння перегляду індивідуальних програм реабілітації.

19. Групою НПМ встановлено, що не всі приміщення закладу повною мірою пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що порушує вимоги ДБН В.2.2-40:2018, а саме:

у коридорах житлового корпусу відсутні поручні для осіб з інвалідністю та осіб похилого віку;

зовнішні та внутрішні прорізи дверей мають пороги, також наявні значні перепади висот підлоги;

біля порогів облаштовані дерев’яні накладки для полегшення пересування маломобільних підопічних, але їх кут нахилу не сприяє створенню зручності у використанні (фото 18).

20. У відділенні проживають двоє підопічних з повною сліпотою, проте приміщення закладу не обладнані відповідно до їхніх потреб і не забезпечують безпечних та комфортних умов для пересування і перебування. У порушення

вимог пункту 8.3. ДБН В.2.2-40:2018 у приміщеннях відсутні тактильні орієнтири та інші елементи, що мали б забезпечувати можливість для їх самостійного пересування.

21. У порушення розділу VI Мінімальних норм ліжкові хворі не забезпечені функціональними ліжками.

22. Кнопки виклику персоналу в кімнатах облаштовані без урахування доступності для підопічних, що ускладнює можливість швидкого та своєчасного звернення по допомогу до працівників закладу. Зокрема, у кімнаті, де проживають ліжкові підопічні, кнопка виклику розміщена на стільцях на значній відстані від ліжок. Крім того, групою НПМ встановлено, що зазначена кнопка не працює (фото 19).

Порушення права на свободу думки, совісті та релігії (стаття 9 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод).

23. У закладі не облаштовано молитовного простору, що обмежує реалізацію права на свободу світогляду та віросповідання.

Інші порушення.

24. У ході відвідування встановлено, що Положення про відділення, затверджене директором комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради 24.12.2020 та погоджене головою Бахмацької міської ради 24.12.2020, не приведене у відповідність до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 29.12.2009 № 1417 «Деякі питання діяльності територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг)».

Зокрема, зміст Положення не відповідає Переліку, умов та порядку надання соціальних послуг відділенням стаціонарного догляду для постійного або тимчасового проживання територіального центру, затвердженому зазначеною вище постановою.

Таким чином, діяльність відділення здійснюється на підставі локального нормативного акта, що не відповідає вимогам чинного законодавства у сфері надання соціальних послуг.

25. При вибірковому ознайомленні з особовими справами підопічних було встановлено, що Індивідуальні плани надання соціальної послуги стаціонарного догляду:

не відповідають встановленій формі згідно з додатком 2 до Державного стандарту;

не підписуються надавачем та отримувачами соціальних послуг (пункт 2 розділу IV Державного стандарту);

не містять відомості про виконавців заходів (пункт 3 розділу IV Державного стандарту).

Крім цього, копії документів в особових справах незавірені належним чином.

26. Відповідно до пункту 4 розділу X Державного стандарту суб'єкт, що надає соціальну послугу, забезпечує надавачів соціальної послуги робочим місцем, обладнанням, інвентарем, витратними матеріалами та робочим одягом, необхідними для виконання їхніх обов'язків зі здійснення стаціонарного догляду.

Згідно з пунктом 6.1. розділу VI колективного договору комунальної установи «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради на 2025-2028 роки адміністрація закладу зобов'язується видавати безкоштовно працівникам, які мають право на отримання, спеціальний одяг, спеціальне взуття та інші засоби індивідуального захисту за встановленими нормами. Однак, всупереч зазначеним вимогам Державного стандарту та колективного договору, працівники при спілкуванні з групою НПМ повідомили, що купують за власні кошти спеціальний одяг, оскільки адміністрація закладу їх не забезпечила.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ:

1. Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, Національній соціальній сервісній службі України вжити в межах компетенції заходів, спрямованих на припинення та усунення виявлених порушень, зокрема організувати та провести перевірку дотримання вимог законодавства під час надання соціальних послуг відділенням, а також у межах здійснення контролю за діяльністю відповідного структурного підрозділу місцевої держадміністрації, надати оцінку діям чи бездіяльності відповідних посадових осіб Чернігівської обласної військової адміністрації.

2. Чернігівській обласній військовій адміністрації, Ніжинській районній військовій адміністрації:

звіт за результатами відвідування НПМ до відділення взяти на контроль.

3. Чернігівському обласному відділенню Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю

сприяти роз'ясненню щодо порядку забезпечення права підопічного І., особи з інвалідністю 1 групи, на реалізацію державної політики у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю та створення умов для його інтеграції в суспільство.

4. Бахмацькій міській раді забезпечити:

усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності;

облаштування відділення укриттям;

облаштування приміщень відділення відповідно до ДБН В.2.2-40:2018;

відділення необхідним твердим інвентарем відповідно до Мінімальних норм;

працівників відділення спецодягом відповідно до колективного договору.

5. Комунальній установі «Центр надання соціальних послуг» Бахмацької міської ради забезпечити:

вжиття невідкладних заходів щодо усунення порушень прав підопічних;

виконання індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю підопічного І, особи з інвалідністю 1 групи, у відповідності до його індивідуальних потреб та необхідності забезпечення його кріслом колісним з електроприводом;

отримання підопічними, яким встановлена група інвалідності, індивідуальних програм реабілітації відповідно до чинного законодавства;

належне поводження персоналу з підопічними та проведення системної просвітницької роботи з підвищення професійної компетентності працівників;

усунення порушень вимог ДБН В.2.2-18:2007 щодо дотримання допустимої площі проживання підопічних у житлових кімнатах;

дотримання температурного режиму в житлових та загальних приміщеннях закладу відповідно до вимог чинного законодавства;

збалансованим харчуванням підопічних;

облаштування карантинної кімнати, кімнати відвідування та молитовного простору;

право на медичне обстеження на охорону здоров’я підопічної М.;

персоналізацію одягу та взуття підопічних;

право підопічних на приватність, зокрема використання ширм тощо;

проведення поточного ремонту приміщень та реконструкцію дверних пройомів у прохідних кімнатах;

денну зайнятість та дозвілля підопічних;

дотримання вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд»;

належне облаштування житлових кімнат кнопками виклику персоналу**;**

приведення Положення про відділення відповідно до законодавства;

ведення особових справ відповідно до законодавства;

працівників відділення спецодягом відповідно до колективного договору;

припинення практики зачинення житлових кімнат на замки або інші запірні пристрої, а також ізолювання підопічних, зокрема у кімнаті № 7.

Звернутися до Чернігівського обласного відділення Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю задля отримання методичної допомоги щодо оформлення підопічним, яким встановлена група інвалідності, індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю відповідно до чинного законодавства.

Розглянути можливість щодо участі відділення в експериментальному проєкті з організації надання ВПО похилого віку, особам з інвалідністю соціальної послуги стаціонарного догляду за принципом «гроші ходять за людиною» відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 06.09.2024

№ 888 «Деякі питання реалізації експериментального проєкту з організації надання внутрішньо переміщеним особам похилого віку, особам з інвалідністю соціальних послуг стаціонарного догляду, підтриманого проживання за принципом «гроші ходять за людиною».

Додаток: фотофіксація на 4 арк.

Керівник групи НПМ

Головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого з прав людини **Марина ГИРЯ**

Фотоматеріали

Фото1

Фото 2

Фото 3

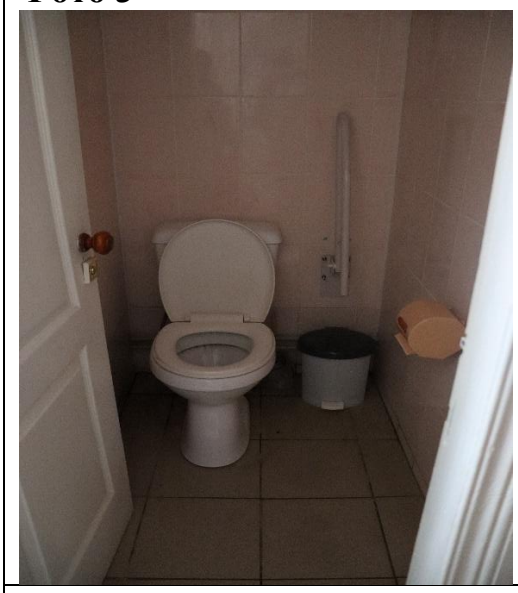

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

Фото 12

Фото 13

Фото 14

Фото 15

Фото 16

Фото 17

Фото 18

Фото 19 	